

The background of the cover features a blurred brick building with several windows and balconies. In the foreground, there are green plants with yellow sunflowers and pink flowers, likely dahlias, which are slightly out of focus.

ÅRSBERETNING MILJØPUNKT AMAGER 2016

**DET LOKALE MILJØARBEJDE
PÅ AMAGER**

**STØTTET AF AMAGER ØST LOKALUDVALG
OG AMAGER VEST LOKALUDVALG**

Beretning 2016

Indledning

I denne årsberetning kan du læse om de aktiviteter Miljøpunkt Amager har afholdt og gennemført i løbet af 2016. Beretningen er en samlet evaluering af om målsætningerne beskrevet i årsplanen for 2016 er opfyldt og en beskrivelse af de konkrete projekter og aktiviteter, som er afholdt under de indsatsområder som Miljøpunkt Amager har arbejdet med i 2016.

Miljøpunkt Amagers drift og aktiviteter er hovedsageligt finansieret af lokaludvalgene på Amager. Derudover kommer mindre beløb, der tilgår Miljøpunkt Amager fra andre eksterne puljer gennem løbende projektudvikling og fundraising.

Har du kommentarer til beretningen, hører Miljøpunktet gerne fra dig. Telefon, adresse og e-mail-adresser findes bagerst i denne beretning.

Miljøpunkt Amagers opgave

Efter aftale med Amager Øst Lokaludvalg og Amager Vest Lokaludvalg varetager Miljøpunkt Amager "det lokale miljøarbejde" på Amager på vegne af lokaludvalgene.

Årsplanen og de aktiviteter der er afholdt i 2016 er derfor resultatet af et positivt og fremadrettet samarbejde mellem Miljøpunkt Amager og lokaludvalgene, og der er en direkte sammenhæng mellem de aktiviteter Miljøpunkt Amager afholder og mange af de opgaver, lokaludvalgene får i opdrag af Københavns Kommune på teknik- og miljøområdet.

Indholdsfortegnelse

Miljøpunkt Amager i 2016	4
Aktiviteter i Amager Øst – 2016.....	5
Aktiviteter i Amager Vest – 2016	7
Affaldsforebyggelse og genbrug (kun Amager Øst).....	9
Amager Fælled (kun Amager Vest).....	14
Bedre cyklister på Amager (kun Amager Øst)	18
Grøn bydel	22
Grønne netværk (kun Amager Øst).....	27
Klimatilpasning.....	31
Miljøambassadører	34
Transportnetværk Amager (kun Amager Vest).....	38
Andre aktiviteter	39
Organisation	41

Miljøpunkt Amager i 2016

Er målene nået?

Overordnet set er målene i årsplanen for 2016 nået. Også i år har der været et højt aktivitetsniveau og en række ekstraordinære aktiviteter har i løbet fundet nye veje til den grønne omstilling.

Kompostbudene, Den Ny Amagermad, Park(ing) Day, Cykelpitstop og Prags og Fælledens Dag på Amager Fælled er blot nogle af de toneangivende initiativer Miljøpunkt Amager har realiseret i løbet af 2016.

På tværs af indsatsområderne er der stor forskel på hvordan arbejdet gribes an. Inden for nogle indsatsområder har der været ekstraordinært mange aktiviteter, der langt overstiger ambitionerne i årsplanen, mens det inden for andre indsatsområder har været nødvendigt at løse opgaverne anderledes end beskrevet i årsplanen.

Bicycle Innovation Lab, Miljøambassadørerne og Kompostbudene er hver især gode eksempler på, hvordan længerevarende projekter nu begynder at kaste resultater af sig. Der har på alle tre initiativer været arbejdet i op til flere år med at opbygge faglig kompetencer og partnerskaber for at kunne løfte indsatserne. Det forarbejde betaler sig nu og giver Miljøpunkt Amager og miljøarbejdet på Amager en unik karakter og opmærksomhed uden for Amager.

Arrangementet "Den Ny Amagermad" er et konkret eksempel på en "her og nu"-aktivitet, der på kort tid med gennemslagskraft og succes, har skabt stor aktivitet lokalt og satte gang i en bred dialog om mange forskellige miljøspørgsmål.

I 2016 har Miljøpunkt Amager haft 6 hovedindsatsområder, hvorfra størstedelen af Miljøpunkt Amagers aktiviteter udspringer. Disse var:

- Affaldsforebyggelse og genbrug
- Bedre cyklister på Amager
- Grønne Netværk
- Grøn Bydel
- Klimatilpasning
- Miljøambassadører
- Transportnetværk Amager

Et blik ind i årets aktiviteter viser med klar tydelighed, at Miljøpunkt Amager favner over en meget bred vifte af miljøudfordringer, og at Miljøpunkt Amager i høj grad er med til at skabe synlighed om og deltagelse i miljøspørgsmål på Amager.

Dette og meget mere er sket i 2016. Alt i alt har Miljøpunkt Amagers aktiviteter realiseret målsætningerne i årsplanen for 2016 og mere til.

Aktiviteter i Amager Øst – 2016

Bestyrelsesarbejde i Bicycle Innovation Lab - Hele året
Kompostbudene - Hele året
Klimatilpasning på Engvej - Hele året
Klimafaglig sekretær for Amager Øst Lokaludvalg - Hele året
Cykelbibliotek på Amager - Marts/november
Etablering af Prags Byhaver - April
Byhave på Trafiklegepladsen - 10. april
Grønne besøg i Støberigården - 11. - 30. april
Nordisk Byttedag i Sundbyøster Hallen - 16. april
Cykelpitstop på Trafiklegepladsen - 30. april
Tur til grønne tage i UrbanplanTen - 2. maj
Plantebyttemarked - 7. maj
Byg dit eget grønne tag - 19. maj
Cykelpitstop - 20. maj
Miljøambassadørerne på Cafe Mosaik - 25. maj
Tur til Ørestads skjulte taghaver - 22. juni
Komposteringsworkshop på Musiktorvet - den 13. august
Street Food på Musiktorvet - 13. august
Komposteringsworkshop under Kvartersdag - 20. august
Foredrag om giftfrie haver - 8. september
Den Ny Amagermad - 10. september
Park(ing) Day på Holmbladsgade 16. september
Æbledag på Trafiklegepladsen - 17. september
Organisering af Blomstrende By Amager - Efterår
Udlån af æblemøsteri - Efterår
Cykelworkshop på Frivillig Fredag på Amagerbro Torv - 30. september

5 workshops om Madspild med Miljøambassadørerne - Oktober/december
Arrangement om offentlig æblepark på Greisvej - 1. oktober
Lær at lave en regnhave - 5. oktober
Filmfremvisning "True Cost" - 24. oktober
Filmfremvisning "I morgen" 21. november
Juledag i Kvarterhuset "Bliv Jule-Miljøhelt" - 26. november
Filmfremvisning "No Impact Man" - 8. december
Udvikling af koncept for Lånehaver - December

Aktiviteter i Amager Vest – 2016

Netværksmøde i Transportnetværk Amager - 12. januar
Kompostbudene - Hele året
Kornblomstparkens familiehaver - Marts/oktober
Grøn Isafjordsgade/Grønnere Bryggen - April/december
Tur til Spiselige Planter på Amager Fælled - 29. april
Tur til grønne tage i UrbanplanTen - 2. maj
Plantebyttemarked - 7. maj
Netværksmøde i Transportnetværk Amager - 11. maj
Byg dit eget grønne tag - 19. maj
Miljøambassadørerne på Cafe Mosaik - 25. maj
Tur til Ørestads skjulte taghaver - 22. juni
Komposteringsworkshop på Musiktorvet - den 13. august
Street Food på Musiktorvet - 13. august
Foredrag om giftfrie haver - 8. september
Den Ny Amagermad - 10. september
Fælledens Dag - Naturens Dag - 11. september
Park(ing) Day på Isafjordsgade 16. september
Miljøambassadørerne på Sundholmskvarterets dag - 20. august
Organisering af Blomstrende By Amager - Efterår
Udlån af æblemosteri - Efterår
Cykelworkshop på Frivillig Fredag på Amagerbro Torv - 30. september
5 workshops om Madspild med Miljøambassadørerne - Oktober/december
Lær at lave en regnhave - 5. oktober
Filmfremvisning "True Cost" - 24. oktober
Filmfremvisning "I morgen" 21. november
Juledag i Kvarterhuset "Bliv Jule-Miljøhelt" - 26. november

Filmfremvisning "No Impact Man" - 8. december

Udvikling af koncept for Lånehaver - December

Netværksmøde i Transportnetværk Amager - Januar 2017

Affaldsforebyggelse og genbrug (kun Amager Øst)

Miljøpunkt Amager har gennem årene arbejdet meget med affaldssortering og genanvendelse og har derfor særdeles gode faglige kompetencer på området.

I 2016 har fokus været på at forlænge levetiden for forbrugsvarer, som indeholder værdifulde ressourcer. Mere konkret har indsatsen handlet om at fremme genanvendelse, lokal udnyttelse af eksisterende ressourcer, samt sikre at affaldssorteringen i husholdningerne opprioriteres.

Kompostbudene

Med Kompostbudene har Miljøpunkt Amager afprøvet nye løsninger for håndtering og kompostering af organisk affald i etageejendomme og vist hvordan komposteret organisk affald kan bruges til at skabe grønne byrum og baggårde lokalt. Vi har haft sat fokus på, hvordan kompostering gøres let og tilgængeligt i baggårde, hvilke beholdere der er bedst og hvilke typer af kompostering der egnet til forholdene i den tætte by. Vi har undersøgt de miljømæssige og økonomiske fordele og ulemper ved at reducere affaldet gennem brug af lokal kompostering, og med udgangspunkt heri vejledt Københavns Kommune i den politiske prioritering af nye affaldsfraktioner (bioaffald).

Udviklingen af Kompostbudene er foregået i tæt samarbejde med Aktivitetscenter Sundholm, der udfører socialt arbejde for arbejdsledige og socialt udsatte i København Kommune. De involverede brugere fra Sundholm har fået uddannelse og efterfølgende ansættelse som Kompostbude, med henblik på at hjælpe og servicere Kompostbudenes brugere.

I alt har vi med Kompostbudene været i dialog med omkring 50 forskellige boligforeninger og gårdlaug på Amager. Og der er indgået aftaler om komposteringsløsninger med omkring 93 husstande i 5 boligforeninger på Amager.

Undervejs har vi gennemført en række forskellige aktiviteter og deltaget i forskellige arrangementer. Heraf kan bl.a. nævnes:

- Wefood's åbningsfest med information om kompostering
- 4 infomøder for lokale boligforeninger på Amager
- workshop om kompostering under indvielsesfest af Hørgården Nærgenbrugsstation
- workshop om kompostering under Lørdag på Musiktorvet den 13. august
- deltagelse i Kvartersdag på Skotlands Plads den 20. august
- 2 workshops om udvikling af beholdere til altankompostering
- udvikling af "Rent Jord i Posen" - økologisk spagnumfri kompostjord
- Omstilling.nu konference den 1. -2. oktober med workshop og oplæg

I løbet af projektet har vi set nødvendigheden og mulighederne i at fokusere mere på virksomheder og erhvervslivet. Hvor det hos boligforeningerne i høj grad har været interesse og nysgerrighed der har været motivationen, så har der hos virksomhederne været en langt mere økonomisk målrettet tilgang til Kompostbudenes tilbud. Det har i en vis udstrækning været en succes at skifte fokus til virksomhederne. Således har der blandt de involverede virksomheder været en stor interesse i at skabe øget synlighed om Kompostbudenes indsatser og resultater.

Der er i forbindelse med projektet blevet udviklet et tilbud til de københavnske folkeskoler under Åben Skole. Tilbuddet hedder "De små Kompostbude" og er en workshop for skolebørn i alle aldre, der undersøger kompostens verden i børnehøjde.

Projektet Kompostbudene blev startet i efteråret 2015 og har kørt hele 2016. Projektet har været støttet med midler fra Miljøstyrelsen og Københavns Kommune. Ved udgangen af 2016 er Kompostbudene videreført som en selvstændig socialøkonomisk virksomhed. Miljøpunkt Amager fortsætter i 2017 samarbejdet med Kompostbudene.

Nordisk byttedag på Amager

Den 16. april arrangerede Miljøpunkt Amager og Amagerbro Kultur byttemarked i Sundbyøsterhallen i anledningen af den nordiske byttedag "Nordic Swap Day".

Trods begrænset annoncering blev der i alt byttet i 205 kg tøj, bøger og andre brugbare ting. Overskydende effekter fra arrangementet blev doneret til Danmission på Amagerbrogade. Byttedagen bød også på Tekstilworkshop for børnene under Esther Kristensens kyndige vejledning samt quiz om genbrug, kompostering og skjulte ressourcer.

Byttemarkedet var ét ud af over 180 byttemarkeder i Norge, Sverige og Danmark.

Byttemarked på Peder Lykke Skole

Tradition tro var der igen i år byttemarked på Peder Lykke Skole. Den 30. oktober var lidt over 200 bytteglade borgere med til at gøre byttemarkedet til en hyggelig dag.

Udover bytteriet var der underholdning fra Girlz United og et re-designværksted for børn og barnlige sjæle, hvor aflagt tøj fik et nyt look med flotte tryk. Dagens værkstedførere var billedkunstner Erika Severin og arkitekt Julie Dufour Wiese.

I alt skiftede godt 900 kg gode brugbare ting ejermand. Tøj og sko som ikke blev byttet blev doneret til indsamling til Syrien på Bondegården i Remiseparken.

Byttemarkedet blev for 5. år i træk arrangeret i samarbejde med Peder Lykke Skole, Amagerbro Helhedsplan, Partnerskabet i Urbanplanen og lokale frivillige.

Genåbning af Hørgården Nærbrugsstation

Ved genåbningen af Hørgården Nærbrugsstation den 12. februar, deltog Miljøpunkt Amager sammen med Miljøambassadørerne og Kompostbudene med quiz og uddeling af kompostposer. De besøgende kunne finde informationer om Miljøpunkt Amagers mange forskellige indsatser, herunder Kompostbudene, som fortalte om hvordan man kan kompostere i sin boligforening.

Nærbrugsstation Hørgården er blevet genåbnet som et åbent byrum med plads til sociale aktiviteter. Nærbrugsstationen indeholder i dag bl.a. et cykelværksted, en byhave og en byttestation. Sammen Partnerskabet i Urbanplanen har Miljøpunkt Amager i løbet af året været direkte inddraget i løbende aktiviteter i Nærbrugsstationen

No Impact Jul

I november og december afholdte vi et online temaforløb med fokus på ressourceforbrug, affaldsforebyggelse og hvordan man kan ændre sine vaner i julen. Forløbet var bygget op som en online-kampagne på Facebook med særlige fikspunkter på disse tre fysiske begivenheder:

- 25. november: Black Friday og en opfordring til at shoppe ansvarligt.
- 26. november: Juledag i Kvarterhuset hvor vi deltog med et mini-ambassadørforbud for børn i skolealderen. Læs mere under afsnittet 'Miljøambassadører'.
- 8. december: Filmfremvisning af dokumentaren 'No Impact Man' sammen med Filmklubben Nicholson og Sustain Daily. Læs mere under afsnittet 'Grønne Netværk'.

Det online forløb gik rigtig fint. Vi havde en del interaktion med dem der følger os på Facebook - og især vores billeder med "Fem tips", til fx at få mere miljøvenlige julevaner eller at undgå madspild, blev delt og liket.

De fem tips fra Miljøpunkt Amagers facebook-side

5 tips til en mere miljøvenlig jul

- 1 Køb brugte gaver eller oplevelser.**
Der bruges mange ressourcer som vand, energi og kemikalier til at lave nye ting. Spring det forbrug over ved at give brugte ting eller oplevelser.
- 2 Brug alternativer til gavepapir.**
Vi bruger ca. 825 ton gavepapir i DK til jul og det meste kan ikke genanvendes. Pak i stedet ind i stof eller æsker som kan bruges igen eller i genbrugs-materialer som avispapir.
- 3 Genbrug juletræet.**
Køb et juletræ i potte som kan plantes ud i haven og hentes ind igen næste år. Eller brug grene som bunddække i haven eller i komposten.
- 4 Smid ikke julemaden i skraldespanden.**
Planlæg dine indkøb realistisk i forhold til antallet af gæster. Overvej hvordan du kan bruge resterne i de følgende dage eller frys dem ned til senere brug.
- 5 Tag en ladcykel på juleindkøb.**
Spar byen og miljøet for forurening og gør så meget som muligt af din julehandel gående eller på cykel frem for at bruge en bil. Hos Miljøpunkt Amager kan du låne en ladcykel gratis ved at lægge et depositum.

Opfyldelse af målsætninger for Affaldsforebyggelse og genbrug

Målsætningerne for indsatsen, har været at:

- øge affaldssortering og genanvendelse af organisk materiale gennem samarbejde med 20 boligforeninger om forbedret affaldssortering og kompostering.
- øge genbrug gennem afholdelse af 3 loppe- og byttemarkeder

Det er i høj grad lykkedes at realisere målsætningerne i indsatsen for Affaldsforebyggelse og genbrug om end på en lidt anden måde end oprindeligt beskrevet i årsplanen for 2016.

Med Kompostbudene har vi været i meget direkte kontakt med lokale boligforeninger og virksomheder om deres affald. Det organiske affald har været løftestang for en bredere dialog med boligforeningerne og virksomhedernes om deres generelle affaldshåndtering.

Det er tydeligt at byttemarkeder for alvor er kommet for at blive. Der er på Amager en stor efterspørgsel efter byttemarkeder og lignende faciliteter som gør det muligt for borgerne at recirkulere og dele deres udtjente og brugte ejendele. I løbet af 2016 har Miljøpunkt Amager afholdt to byttemarkeder, samt en række mindre arrangementer med fokus på genbrug og genanvendelse.

Undervisning om ressourcekredsløb og kompostering med Kompostbudene

Amager Fælled (kun Amager Vest)

På ønske fra Amager Vest Lokaludvalg har Miljøpunkt Amager i 2016 haft særligt fokus på fremtiden for Amager Fælled. Baggrunden har bl.a. været planerne om beboelsesbyggeri i området med Sundby Metrostation og overvejelserne om etablering af en havnetunnel med tilslutningsanlæg direkte på Amager Fælled.

Fra Miljøpunkt Amagers side har vi valgt at tilgå arbejdet med bevarelsen af Amager Fælled på to måder;

- 1) skabe opmærksomhed om naturen og naturværdierne på Amager Fælled
- 2) faglig support til den politiske og folkelig proces for bevarelse af naturen på Amager Fælled.

Opmærksomhed om naturen og naturværdierne

Spiselige planter på Amager Fælled

I samarbejde med en Amagers grønne ildsjæle, Jann Kuusisaari, arrangerede Miljøpunkt Amager i årets løb en håndfuld ture til spiselige planter på Amager Fælled. Formålet med turene var at give lokale borgere en bedre fornemmelse for og oplevelse af naturen på Amager Fælled. Turene var meget populære og blev afholdt med forskellige målgrupper og med forskellige faglige indgangsvinkler.

På den første offentlige tur den 29. april deltog over 80 mennesker. Turen var en succes, selvom det høje deltagerantal vanskeliggjorde formidlingen undervejs. Til den anden offentlige tur den 29. juni blev der af hensyn til formidlingen indført deltagerbegrænsning. Der deltog 30 mennesker i turen og mange ønsker om deltagelse måtte afvises.

Guidet tur til Spiselige planter på Amager Fælled. Foto: Jann Kuusisaari

I juni afholdte vi tre ture til spiselige planter på Amager Fælled for 6. klasserne på Peder Lykke Skole. Skolen har efterfølgende udtrykt ønsker om yderligere ture for deres elever.

I forbindelse med Fælledens Dag/Naturens Dag den 11. september blev der afholdt to ture til spiselige planter på Amager Fælled med hhv. 20 og 15 deltagere.

Der er tydeligt turene til Amager Fælled med fokus på de spiselige planter har været en stor succes og at der er en stor efterspørgsel lokalt på disse ture. Turene har givet os mulighed for at komme i direkte samtale med borgerne om den lokale natur og fremtiden på Amager Fælled.

Ørestad Naturdag d. 21/8

Miljøpunkt Amager var medarrangør af Ørestad Naturdag, som blev afholdt i forlængelse af Ørestad Kulturdag. Formålet med Ørestad Naturdag var at bruge Ørestad Kulturdag til at sætte fokus på Amager Fælled og naturen omkring Ørestad.

Ørestad Naturdag startede med en gåtur på fælleden med Hjerteforeningen. Herefter blev der afholdt en grøn markedsplads, hvor der var forskellige aktiviteter fra Københavns Kogræsserlaug, Spiselige planter på Amager Fælled, Amager Fælleds Venner, Amborella Plantefamiliespil, Miljøpunkt Amager, Kompostbudene, UrbanPlanten og Hjerteforeningen

Der var ca. 65 deltagere i løbet af de fire timer. Miljøpunkt Amager deltog blandt andet med et kort over kommende og foreslåede projekter på Amager Fælled. Det fik mange af de forbigående til at stoppe op og kommentere planerne for Fælleden. Vi serverede også the med planter der findes på Amager Fælled og uddelte en guide til spiselige planter på Amager Fælled. Guiden havde til formål at sætte fokus på områdets rige natur.

Fælledens Dag - Naturens Dag på Amager Fælled den 11. september

Søndag den 11. september stod Miljøpunkt Amager i spidsen for afholdelse af Fælledens Dag - Naturens Dag på Amager Fælled.

Formålet med arrangementet var at bruge Danmarks Naturfredningsforenings landsdækkende kampagne, Naturens Dag, til at sætte fokus på Amager Fælleds vilde natur og biodiversitet, og skabe opbakning til bevarelsen af Amager Fælled.

Fælledens Dag var en en-dags festival (kl. 10-16) med følgende aktiviteter:

- 2 guidede ture til den oprindelig strandeng på Amager Fælled
- 2 guidede ture til vilde spiselige natur
- Krible-krable tur med Danmarks Naturfredningsforenings naturdetektiver
- Naturpleje med Københavns Kogræsserlaug
- Fermenteringsworkshop med SLOW Living
- Madworkshop med Madskolen Jordan Rundt
- Mostpresseworkshop med Planteklubben
- ponyridning i Kofolden

Ca. 1000 borgere valgte at deltage i de forskellige aktiviteter.

Fælledens dag. Foto: Flora Tosti

Dagens mange aktiviteter blev gennemført med hjælp fra frivillige fra Danmarks Naturfredningsforening København, Københavns Kogræsserlaug, Amager Fælleds Venner, Planteklubben, Solvang Bi-gaard og Madskolen Jorden Rundt.

Til Fælledens Dag fik vi økonomisk støtte fra Friluftsrådet til afholdelse af to madworkshops og udgivelsen af 1000 eksemplarer af guiden "Spis Amager Fælled".

Arrangementet blev bl.a. omtalt i TV2 Lorry. Naturens Dag blev formidlet via sociale medier, annoncer i Amager Bladet, pressemeddelelser i 3 lokalaviser, 200 info-foldere med kort beskrivelse af aktiviteterne, plakater samt nyhedsbreve heriblandt nyhedsbrev fra Danmarks Naturfredningsforening København, der når ud til 12.000 københavnere.

Faglig support til den politiske og folkelige proces

Borgermøder om Amager Fælled

I efteråret 2016 bidrog vi til afholdelse af to større borgermøder om Amager Fælled Kvarteret.

Den 10. august var over 200 interesserede og bekymrede borgere mødt frem for at høre om de kommende planer for Amager Fælled Kvarter. I panelet sad fagfolk fra Teknik - og Miljøforvaltningen og Center for Byudvikling i Økonomiforvaltningen.

På mødet blev de konkrete planer for området fremlagt, og der var mulighed for at stille spørgsmål om de tekniske forhold ved lokalplanprocessen og Københavns Kommunes rolle.

Mange borgere stillede meget kritiske spørgsmål over byggeplanerne og udtrykte frustration over at ingen ansvarlige politikere deltog i arrangementet.

Den 30. november var der fuldt hus på et åbent folkemøde, hvor borgerne krævede svar og handling fra politikerne fra Folketinget. Området, hvor der skal opføres 2200 boliger, er ikke fredet som resten af Amager Fælled, men er omfattet af Ørestadsloven, og det kræver derfor Folketingets opbakning at ændre på beslutningen.

Arrangementet bød på debat mellem folketingspolitikkerne Ida Auken (B), Søren Egge Rasmussen (Ø), Lars Aslan (S), Christian Poll (Å), Pia Adelsten (O), Trine Torp (F) og de fremmødte tilhørere. Derudover var der efterfølgende fagoplæg om naturværdierne på strandengen v. lektor emeritus fra Københavns Universitet Peter Vestergaard, debatindlæg om alternative placeringer v. arkitekt Rune Veile fra BCVA arkitekter og oplæg om finansieringsalternativer v. lektor emeritus Jørgen Birk Mortensen.

Ca. 350 borgere havde valgt at bruge aftenen på at få viden om og give udtryk for deres holdning om Amager Fælleds fremtid. Holdninger viste i vid udstrækning tilhørernes bekymring for naturen på Amager Fælled og modstand mod byggeriet på strandengen.

Netværk for faglige og politiske aktører

Miljøpunkt Amager har deltaget i det faglige og politiske netværk for bevarelsen af Amager Fælled. I netværket deltager bl.a. Amager Vest Lokaludvalg, Danmarks Naturfredningsforening København, Amager Fælleds Venner, Dansk Botanisk Forening, NOAH, Børn i Byen, Islands Brygges Lokalråd, Dansk Ornitologisk Forening – København, Sundby Lokalråd.

Opfyldelse af målsætninger for Amager Fælled

Målsætningerne for indsatsen, har været at:

- afholde af mindst 4 arrangementer i 2016
- etablere netværk for lokale aktører
- opsamle og registrere tilkendegivelser fra lokale virksomheder om opbakning til bevarelsen af Amager Fælled
- fremstille guide til naturen på Amager Fælled

Det er delvis lykkedes at realisere de beskrevne aktiviteter og gennemføre den faglige support. Det er kun i meget begrænset grad lykkedes at organisere det lokale erhvervsliv i forhold til bevarelsen af Amager Fælled.

Desværre er der endnu ikke ændret på byggeplanerne for Amager Fælled Kvarteret og planerne for Havnetunnelen lever stadig i det politiske bord.

Bedre cyklister på Amager (kun Amager Øst)

Miljøpunkt Amager har i årets løb haft fokus på at give cyklister en bedre cykeloplevelse og hjælpe til med at sikre en bedre adfærd på cykelstien.

Workshops om cykelvedligeholdelse og reparation

Noget der i høj grad kan højne oplevelsen af at cykle i byen er en velholdt cykel. Derfor har vi afholdt fire åbne workshops i løbet af året i samarbejde med cykelkulturhuset Bicycle Innovation Lab. På de forskellige workshops blev deltagerne instrueret i at vedligeholde og reparere deres cykel.

- *Workshop den 31. marts:* Til den første workshop dukkede der 2 deltagere op. De lærte at lappe en cykelslange og fik tips til hvordan de kunne vedligeholde deres cykel.
- *Workshop den 28. april:* Her deltog 16 personer i alderen 4-50 år. Denne gang lærte deltagerne at gøre deres cykel klar til lune dage på cykelstien. En cykelmekaniker tilbød at hjælpe til kommende workshops og er nu en fast del af de frivillige i Bicycle Innovation Lab.
- *Workshop den 19. maj:* Her lærte 5 deltagere at vedligeholde deres gear og bremser.
- *Workshop den 10. december:* mens de tre første workshops foregik udendørs, blev den sidste workshop afholdt i december og måtte derfor foregå inde i Bicycle Innovation Labs værkstedscontainere på Prags Boulevard.

De forskellige workshops kombinerede teori og praktik, og man behøvede ikke at vide noget som helst om cykler, hvilket også afspejlede sig i, at deltagernes viden var på begynder-niveau. Der var en god respons på alle workshops og der afholdes derfor flere i 2017.

Cykelpitstop ved åbning af Trafiklegepladsen på Formosavej/Backersvej

Miljøpunkt Amager var involveret i at åbne Trafiklegepladsen på hjørnet af Formosavej og Backersvej i april.

Vi deltog i åbningsarrangementet den 30. april med et cykelpitstop for børn. Bicycle Innovation Lab udførte børnecykeltjek og Miljøpunkt Amager arrangerede to runder af cykellege.

Sikker cykelby og cykelpitstop

Vi afholdt endnu et cykelpitstop den 20. maj på Christmas Møllers Plads. Vi kontaktede i den forbindelse Københavns Kommune og indgik et samarbejde med dem om at udbrede kendskabet til deres cykeladfærdskampagne "Sikker Cykelby" der kørte i den samme måned.

Vi hjalp med at udpege placeringer til deres plakater om tegngivning på cykel og vigepligt ved busstoppesteder. Københavns Kommune sponsorerede til gengæld kaffen og et par plakater med tre opfordringer til at huske den gode opførsel.

Cykelpitstoppet fandt sted under et voldsomt regnvejr og i modsætning til de godt 200 besøgende, vi plejer at have igennem på en tør dag, så fik ca. 75 cyklister enten et cykeltjek eller en kop varm morgenkaffe. Trods regnen var de fleste cyklister i godt humør og tog godt imod cykelpitstoppet. Vi fik indsamlet ca. 25 spørgeskemaer med input til forbedringer af cykeloplevelsen på Amager, som er blevet videregivet til Amager Øst Lokaludvalg.

Cykelundervisning

I løbet af året har vi fået lagt cykelundervisningsforløbet 'Folkeskolen cykler' op på "Åben Skole", som er en platform for tværfaglige undervisningsforløb til folkeskolerne i København. Undervisningsforløbet er gratis og kan hentes på Bicycle Innovation Labs hjemmeside.

Folkeskolen Cykler består af tre separate undervisningsforløb:

- Cykelbyg & Design
- Cykel & Kost
- Cykel & Motion

Til undervisningsforløbet Cykelbyg & Design er der udviklet en værktøjskasse, som folkeskolerne kan låne gennem Bicycle Innovation. Da det ikke er nødvendigt (eller muligt) at registrere brug af undervisningsmaterialet ved andet end udlån af værktøjskassen, har vi desværre ikke overblik over mange gange undervisningsmaterialet er blevet anvendt lokalt på Amager.

Billeder fra undervisningsforløbet Cykelbyg & Design. Foto: Bicycle Innovation Lab

Vi har i øvrigt haft fokus på at undervise børn ved åbningen af Trafiklegepladsen og ved workshop om cykelvedligeholdelse den 28. april.

Frivilligarrangement i Bicycle Innovation Lab

En af målsætningerne for årets indsats var at inddrage flere frivillige i driften af cykelkulturhuset Bicycle Innovation Lab. Derfor holdt vi kort før sommer en intro-aften for 3 potentielle frivillige. Vi talte om form på samarbejdet og hvorledes åbent værksted og cykelworkshops kan fungere i Bicycle Innovation Labs lokaler.

To af de frivillige har siden været tilknyttet Bicycle Innovation Lab og de har afholdt en workshop og åbner i 2017 et permanent cykelværksted.

Research af cyklisters adfærd

For at få et kvalificeret input til Miljøpunkt Amagers og Amager Øst Lokaludvalgs fremtidige arbejde med cykeladfærd, har vi lavet en research af materiale om cykeladfærd og potentialer for at påvirke cykeladfærden. Resultatet er blevet præsenteret for Amager Øst Lokaludvalg i januar 2017.

Opfyldelse af målsætninger for Bedre cyklister på Amager

Målsætningerne for indsatsen, har været at:

- fortsætte de ugentlig udlån af cykler fra Cykelbiblioteket på Prags Boulevard.
- inddrage flere frivillige i Cykelbiblioteket.
- afholde mindst et undervisningsforløb på skole i Amager Øst.

- afholde mindst et cykelpitstop, hvor vi kommer i dialog med min. 200 cyklister.
- Research for arbejdet med cykeladfærd i de kommende år.

Målsætningerne for Bedre cyklister på Amager er delvist opfyldt.

Der er fortsat ugentlige udlån i Cykelbiblioteket hos Bicycle Innovation Lab, som i øvrigt planlægger at udvide åbningstiderne i 2017 og etablere et cykelværksted for foreningens medlemmer. Vi har været med til at knytte flere frivillige til Cykelbiblioteket, sådan at lokale entusiaster kan deltage aktivt i at udvikle cykelkulturen på Amager.

Vi har også understøttet bestyrelsesarbejdet i foreningen Bicycle Innovation Lab. Vi har derudover været med til at afholde fire workshops, hvor deltagerne blev undervist i at vedligeholde og reparere deres cykler, så de kunne få en bedre cykeloplevelse.

Selv om undervisningsforløbet "Folkeskolen cykler" er kommet på Københavns Kommunes undervisningsplatform "Åben Skole", kan vi ikke dokumentere at undervisningsmaterialet er blevet anvendt i Amager Øst. Til gengæld har vi afholdt et børncykelpitstop og en workshop om vedligehold af cykler, hvor der deltog både børn og voksne.

Vi har afholdt to cykelpitstops, hvor vi har været i dialog med ca. 75 voksne cyklister om cykelforholdene på Amager - og godt 75 børn der deltog ved åbningen af Trafiklegepladsen.

Vi har også deltaget aktivt i Københavns Kommunes cykelkampagne "Sikker cykelby". Og vi har lavet research af materiale om cyklisters adfærd, som kommer til at danne baggrund for de kommende års cykelindsats.

Grøn bydel

Miljøpunkt Amager har arbejdet med at skabe kvalitet og mulighed for at interesserede borgere der ønsker at holde hånden under bynaturen på Amager og tage del i og udvikle byens grønne rum. I den sammenhæng spiller midlertidighed, private partnerskaber og nytænkning en vigtig rolle for Miljøpunkt Amager.

Prags Byhaver

Miljøpunkt Amager deltog som hjælpende hånd ved etableringen af Byhaveforeningen Prags Byhaver april 2016. På den stiftende generalforsamling deltog omkring 30 interesserede, hvor der også var oplæg om bæredygtig brug af haven ved Jens Juhl.

Umiddelbart efter den stiftende generalforsamling gik den nyvalgte bestyrelse straks i gang med bl.a. at lægge planer for haven og skrive fondsansøgninger. Foreningen indgik desuden kontrakt med Københavns Kommune om leje af arealet på Prags Boulevard til have dyrkning.

Over sommeren blev der anlagt fællesbede i pyramideformen til fri afbenyttelse for områdets beboere og de første 15 individuelle højbede blev anlagt med støtte fra Sharing Copenhagen, Amager Øst Lokaludvalg og Amagerbro Helhedsplan. Det lokale medicinalvirksomhed, Xellia donerede tre tanke til regnvandsopsamling.

P.t. er der over 50 interesseliste til foreningens haver. Foreningen har fremadrettet arbejdet på etablering af nye plantekasser i 2017 og sociale aktiviteter for både medlemmer og beboere i området.

Initiativtagerne for Prags Byhave er Green Team, Amager Øst Lokaludvalg, Miljøpunkt Amager, Amagerbro Helhedsplan (Støberigården), Den grønne Friskole og Koføeds Skole.

Grønnere Bryggen

I samarbejde med initiativet Grønnere Bryggen fra Islands Brygge Lokalråd har Miljøpunkt Amager arbejdet med konkretisering af planerne om begrønning af Islands Brygge. Arbejdet har i særlig grad rettet sig mod at få sat gang i lokale aktiviteter og tiltag der kunne sætte ideerne om et grønnere Islands Brygge på den politiske dagsorden og invitere de lokale borgere til dialog om hvorledes et grønnere Islands Brygge konkret skal se ud.

Indsatsen har i særlig grad fokuseret på Isafjordsgade, hvor vi har udarbejdet oplæg til den konkrete udformning af et grønt strøg. Et grønt strøg der fremadrettet skulle tegne mulighederne for yderligere begrønningstiltag på Islands Brygge og andre bydele på Amager.

Desværre lykkedes det ikke at skabe politisk opbakning til at afsætte kommunale budgetmidler til etableringen af det grønne strøg, men der har fra politisk hold, været udtryk interesse for planerne.

Illustration af elementer i Grønt strøg på Isafjordsgade. Lasse Schelde

Bytteplantedag

Den 7. maj var Miljøpunkt Amager medarrangør af "Bytteplantedag" ved Bibliotekshuset på Rodosvej 4. På bytteplantemarkedet var der mulighed for at bytte løg, frø eller stauder. Man kunne også få et godt råd til pasningen af sine nye og gamle planter. Der var ca. 30-40 deltagere som byttede planter, stiklinger og frø.

Den frivillige forening Planteklubben havde sammen med Bibliotekshuset oprettet et frøkartotek, hvor folk kunne bytte frø på dagen og ellers i bibliotekets åbningstid. Vi deltog med et fokus på Amager Frugtlaug.

Park(ing) Day - 16. september

I anledning af den årlige globale Park(ing) Day etablerede Miljøpunkt Amager to midlertidige grønne byrum for en dag.

Holmbladsgade: Sammen med Amager Øst Lokaludvalg omdannede vi to parkeringspladser på Holmbladsgade til en grøn plads med planter og kunstgræs. Formålet var at sætte fokus på, hvordan vi bruger vores byrum og skabe debat om, hvad vi gerne vil bruge den til. I løbet af dagen kunne de forbigående give input til steder i Amager Øst, hvor der er behov for begrønning.

Aktiviteterne omfattede bl.a. Kokedama workshop, ønsketræ, info om Partnerskabstræer og Blomstrende By, hvor man kan adoptere et lokalt vejbed og plante blomster. Der deltog 50 deltagere og vi fik 30 inputs til bydelsplan. Jakobs Bageri bød på brød til halv pris og Blomsterhuset stod for den grønne udsmykning.

Isafjordsgade: I samarbejde med initiativet Grønnere Bryggen arrangerede vi en lokal Park(ing) Day på Isafjordsgade. Formålet med arrangementet var at understøtte det lokale arbejde for et grønnere Islands Brygge, som særligt Islands Brygge Lokalråd i en længere periode har haft fokus.

Park(ing) Day. Foto: Claus Knudsen

Med forskellige højbedemøbler fra Tagtomat, lavede vi en 1:1-model af vores planer for Isafjordsgade. Herigennem fik vi mulighed for at gennemføre en lokal dialog og nogle observationer om hvorledes forskellige grønne elementer på gadeplan kan fungere. Arrangementet involverede også de lokale cafeer, som viste stor interesse for projektet.

Blomstrende By

Initiativet er en del af Miljøpunkt Amagers arbejde med at skabe muligheder for borgerne og institutioner at deltage aktivt i begrønning af Amager. Dette foregår ved at enkeltpersoner eller grupper adopterer et vejbede i byens vejbede og grønne områder.

Den 24. oktober 2016 afholdt vi et informationsmøde sammen med byrumsforvalter Henrik Nielsen og frivilligkoordinator fra Københavns Kommune. Der arbejdes videre med projektet i 2017 med input og forslag fra borgerne og institutioner.

Bylandbrug

Miljøpunkt Amager er i løbende dialog med lokale aktører der har ønske om etablering af lokale bylandbrug. Siden 2015 har Miljøpunkt Amager bl.a. søgt at understøtte initiativet "Refarmed" der arbejder med etablering af et taglandbrug på indkøbscentret Fields i Ørestad.

Amager Frugtlaug

Også i 2016 har Miljøpunkt Amager arbejdet med udvikling af konceptet for et lokalt frugtlaug, der skulle skabe grundlag deling af lokalt frugt og modvirke det store spild af frugt fra villahaverne på Amager.

Langt hen ad vejen har Amager Frugtlaug dog været et noget passivt fællesskab på Facebook, hvor interesserede borgere inviteredes til at dele frugten fra deres haver.

I løbet af efteråret 2016 fik vi dog fået tage bedre fat på grundlaget for frugtlaug, og har fået skitseret rammerne for et samarbejde mellem en lokal socialøkonomisk virksomhed, der omdanner overskudsfrugt fra villahaverne til frugtmost. En frugtmost der omsættes lokalt og skabe arbejdspladser til socialt udsatte.

Lånehaver

I løbet af december har vi arbejdet med udvikling af et koncept for Lånehaver. Lånehaverne er tænkt som mobile grønne gaderum, der giver mulighed for at afprøve forskellige typer af grønne elementer i eksisterende gaderum.

I første omgang er det tanken at lokale caféer får mulighed for at låne Lånehaverne. Ideen har været at gøre det lokale erhvervsliv til medspiller og aktør i udviklingen af nye grønne gaderum. Konceptet for Lånehaverne udspringer af Miljøpunkt Amagers arbejde med Park(ing) day og Grønnere Bryggen.

Samarbejde med Copenhagen Business School (CBS)

Miljøpunkt Amager har indgået samarbejde med CBS om at være en del af et "Urban Challenge"-forløb for studerende fra CBS og Sapienza (universitet i Rom).

Den 25. august holdt vi oplæg om Miljøpunkt Amagers arbejde med Urban Gardening - muligheder og udfordringer. Efterfølgende besøgte de studerende Prags Byhaver, hvor foreningens formand fortalte om planerne for byhaven.

Samarbejdet med CBS forventes at fortsætte i 2017, hvor et nyt hold studerende får mulighed med at arbejde med et af miljøpunktets projekter som en case.

Grøn klimatilpasning (se klimatilpasning)

Opfyldelse af målsætninger for Grøn Bydel

Målsætningerne for indsatsen, har været at:

- øge antallet af borgerdrevne byhaver og grønne byrumsprojekter
- medvirke til opstart af et bylandbrug
- afholde to temaarrangementer om grøn by
- etablere netværk for villahaver og frugtinteresserede
- afholde to temaarrangementer om frugtdeling

Målsætning for Grøn Bydel er stort set opfyldt.

Vi har understøttet lokale grønne initiativer, hvor borgerne har været med til at skabe grønne områder i lokalområdet eller ved at lave grønne pop-up events. Konkret har vi bl.a. arbejdet videre med konceptet for Park(ing) Day og afholdt to Park(ing) Day-arrangementer samme dag.

Gennem Amager Frugtlaug vi arbejdet med muligheden for at dele frugten fra Amagers mange villahaver. Det har dog ikke lykkedes os at etablere et aktivt netværk mellem villaejere og andre borgere. Vi arbejder videre med indsatsen på et socialøkonomisk grundlag i 2017.

Som nyt har vi udviklet et nyt koncept med Lånehaver, som mobile grønne gaderum, der giver mulighed for at afprøve forskellige typer af grønne elementer i eksisterende.

Grønne netværk (kun Amager Øst)

Med indsatsen for Grønne netværk har Miljøpunkt Amager haft fokus på at understøtte og udvikle lokale netværk, der påtager sig ansvar og på eget initiativ bidrager til den grønne omstilling. Indsatsen er i særlig grad haft været målrettet lokale aktiviteter, der rummer en bred vifte af miljødagsordener og mange forskellige samarbejdspartnere

Grønt netværk på Amager

Miljøpunktet er med i Grønt netværk på Amager sammen med helhedsplanerne, lokaludvalgene, Københavns Kommunes frivilligkoordinator, Koføeds Skole samt frivillige grønne foreninger. Et af fælles aktiviteterne var at arrangere en netværksdag for grønne ildsjæle d. 1. juni, hvor frivillige kunne få inspiration og vejledning på diverse praktiske og udviklingsmæssige spørgsmål i forbindelse med grønne projekter. Arrangementet måtte desværre aflyses. Til gengæld planlægger netværket at afholde en bæredygtighedskonference i 2017 i samarbejde med Koføeds Skole.

Samarbejde med Badensgade

Grundejerforeningen i Badensgade er en meget aktiv grundejerforening, der aktivt arbejder med at skabe bæredygtige løsninger på alt fra klimatilpasning, til parkering og affaldshåndtering.

Miljøpunkt Amager har i løbet af året hjulpet foreningen med etablering af fælles affaldshåndtering på en af foreningens fællesarealer.

Samarbejde med Ungarnsgade

Som opfølgning på de tidligere års samarbejde med borgerne i Ungarnsgade, har Miljøpunkt Amager søgt at holde kontakt til gadenetværket. Desværre har aktivitetsniveauet ikke været overvældende og netværket fungerer i dag primært som et lokalt kommunikationsforum og som en virtuel byttestation for beboerne i gaden.

I løbet af året har Miljøpunkt Amager hjulpet netværket med at genplacere de gadehaver, som blev etableret på gaden i 2014

Prags Plads

Som opfølgning på Park in a Week i 2015 på Prags Plads, hvor vi var i dialog med beboere og forbigående, havde vi i 2016 fokus på at realisere nogle af de konkrete ideer og forslag som der blev diskuteret. Blandt forslagene var bedre afmærkning af gå og cykel område, mulighederne for at skabe ophold med bænke, flere aktiviteter, plantekasser i forbindelse med cykelstativ samt kunst.

Gadehaver på Ungarnsgade

Vi har holdt møde med byrumforvalter i Amager Øst og ejeren af spisestedet Prags Grill, som på eget initiativ arrangerer loppemarkeder på pladsen. Et konkret resultat af aktiviteterne på Prags Plads blev bl.a. udvikling af konceptet for Lånehaver.

Samarbejde om Greisvej

I samarbejde med Amager Øst Lokaludvalg har Miljøpunkt Amager søgt at understøtte arbejdet med udvikling af en grønnere og mere aktiv bypark på Greisvej. En klimatilpasset bypark der åbner op til større og mindre grønne rum samt pladser, som kan indrettes over tid med input fra områdets beboere. Pladser og rum kan indrettes til et utal af aktiviteter heriblandt sansehaver, boldleg, parkour, petanque, udendørsservering, skate, løbehjul, mindre byhaver og events - for blot at nævne nogle af de mange funktioner som den langstrakte frugtlund vil kunne indeholde. F.eks. er der blevet arbejdet på at finde plads til byhaveforeningen Ørestad Urbane Haver på Greisvej.

Greisvej kan også blive et socialt samlingspunkt. Et af forslagene er at bygge et fælleshus på det grønne areal. Greisvej ligger i et område der ikke har et oplagt mødested for foreninger i området. Fælleshuset kan indrettes med flere funktioner:

- En cafe og butik med afsætning af lokale fødevarer fra Amager og omegn
- Et grovkøkken og mosteri til forarbejdning af afgrøder fra frugtlunden
- Et foreningsdrevet fælleshus der danner rammen om socialt samvær med aktiviteter som høstfest, generalforsamlinger, kulturtilbud, læringsaktiviteter om pleje af natur og meget mere.

Derudover har Miljøpunkt Amager bidraget til at indarbejde de forskellige ideer til Greisvej i den kommende bydelsplan for Amager Øst.

Miljøpunkt Amager har desuden holdt møder med Københavns Kommune om at sætte penge af til forundersøgelser for en større helhedsplan fra Amager Fælled, Vejlands Allé, Greisvej til Amager Strandpark. Miljøpunkt Amager vil fremadrettet følge op på denne dialog og se om der kan skabes en samlet naturplan for Amager Fælled og Amager Strand.

Æbledag på Trafiklegepladsen

Den 17. september kunne man komme til arrangementet "Æbledag på Trafiklegepladsen" (hjørnet af Backersvej og Formosavej). Det var for hele familien og alle var velkommen. Der var ca. 100 deltagere som kunne tage deres æbler med og presse dem til most. De kunne også bage en æblekage og deltage i konkurrencen om et æbletræ - eller smage på æblesorter og lære mere om æbletræer. Den frivillige forening Planteklubben havde søgt lokaludvalgets pulje til aktiviteter på Trafiklegepladsen og det var blandt andet gratis pandekager til de første deltagere.

Der blev mostet de første 50 liter æblemost af æbler som folk selv havde med. Og der var 7 forskellige æblekager der deltog i konkurrencen om et æbletræ. Bygartneren Peder Clement rådgav om æbler og man kunne smage på æblesorter og lære mere om æbletræer.

Frivillig Fredag

Vi deltog i Frivillig Fredag den 30. september på Amagerbro Torv. Vores fokus var at engagere lokale borgere i Cykelbiblioteket og Blomstrende By. Det var et arrangement, hvor vi flere gange måtte tilbage på kontoret for at hente ekstra flyers til de mange interesserede borgere. Vi brugte ligeledes arrangementet til at oplyse lokale borgere om mulighed for at hente projektmidler i lokaludvalget

Dokumentar-filmklub

Vi viste i efteråret 2016 tre dokumentarfilm i regi af de grønne netværk, for at bringe folk på Amager sammen og tale om relevante miljøproblematikker der har en både lokal og global effekt.

The True Cost – (den 24. oktober)

Pris på tøj har været faldende i årtier, mens de menneskelige og miljømæssige omkostninger er steget dramatisk. Dokumentaren "The True Cost" afslørede denne ufortalte historie og bad os overveje, hvem der i virkeligheden betaler prisen for vores tøj? Tøjfirmaet The Baand kom på besøg og fortalte om deres arbejde med at producere tøj på en bæredygtig vis. Aftenens arrangement var lavet i samarbejde med Filmklubben Nicholson fra Kvarterhuset og der deltog 31 i alt.

I Morgen (den 21. november)

Håbet, viljen og kampen for en grønnere verden blev hyldet i dokumentarfilmen "I Morgen" (Demain) som handler om alternative løsninger på de udfordringer, klimaforandringerne stiller verden over for. Sammen med webmagasinet Sustain Daily viste vi "I Morgen", der kun kortvarigt har været vist i de danske biografier. Filmen blev vist i Kvarterhuset og var udsolgt på forhånd med 80 deltagere.

No Impact Man (den 8. december)

Den sidste dokumentar var den underholdende "No Impact Man". I den opgiver Beavan familien deres høje forbrug og prøver i et år at leve uden at have en negativ effekt på miljøet. Webmagasinet Sustain Daily kom på besøg og fortalte om, hvilken forskel det gør at ændre

sine hverdagsvaner og hvordan man kan holde motivationen. Aftenens arrangement var lavet i samarbejde med Filmklubben Nicholson og der var 20 deltagere i alt.

Sustain Daily klubben

Webmagasinet Sustain Daily har oprettet en klub for alle der er interesseret i at diskutere miljøspørgsmål. Vi har støttet dette netværk ved at afholde to klubaftener, hvor der er blevet diskuteret de miljømæssige konsekvenser af fødevarer- og modeindustrien. Diskussionsaften om modeindustrien blev knyttet sammen med vores visning af dokumentaren 'The True Cost'. Sustain Daily klubben er et eksempel på, hvordan vi kan være med til at understøtte et grønt netværk og give dem input til at ændre deres vaner i en mere miljøvenlig retning.

Opfyldelse af målsætninger for Grønne netværk

Indsatsen har haft til formål at understøtte og udvikle lokale netværk. Målsætningerne for indsatsen, har været at:

- afholde mindst 2 samtalecaféer.
- afholde mindst et info arrangement om muligheder for projektstøtte.
- afholde mindst to filmaftener.
- Skabe dialog med gader og villaveje om etablering og udvikling af vejlaug og grundejerforeninger

Målsætningerne for indsatsen er kun delvis opfyldt.

Vi har ikke fået afholdt de planlagte samtalecaféer, hvor interesserede borger på uforpligtende vis kunne deltage i sparring om egne og lokale miljøprojekter.

I stedet har indsatsen været bygget op omkring et mere direkte opsøgende arbejde i forhold til eksisterende netværk og potentielle organiseringer. Således har vi i løbet af året søgt at understøtte gadenetværkene i Ungarnsgade og Badengade, samt indgå aktivt i formuleringen og projekteringen af fremtiden for Greisvej og understøttet udviklingen af netværket omkring Trafiklegepladsen ved Backersvej og Formosavej.

Vi har i løbet af efteråret afholdt tre filmaftener lokalt i Kvarterhuset, som alle har været rigtig godt besøgt. I forbindelse med filmaftener har vi fået etableret i godt samarbejde med Sustain Daily Klubben, der kan blive en interessant samarbejdspartner i fremtiden.

Klimatilpasning

Indsatsen for klimatilpasning har haft sigte på at vejlede borgerne om konkrete klimatilpasningsløsninger og virke opsøgende overfor grundejerforeninger og boligforeninger om etablering af fælles klimatilpasnings- og LAR-løsninger. Derudover har vi haft fokus på grøn klimatilpasning.

Workshops om grønne tage

Under overskriften "Grøn klimatilpasning" har vi afholdt to workshops og en guidet tur om at lave grønne tage i byen. Til den første workshop den 2. maj var vi i alt 6 deltagere som så på grønne tage i UrbanplanTen i Remiseparken. Til den anden workshop den 19. maj var der 10 deltagere som byggede tre demonstrationsborde med grønne tagelementer på byggelejepladsen Byggeren i Remiseparken.

Den guidede tur den 22. juni var helt fyldt op 23 deltagere. Vi besøgte grønne tage i boligforeninger, parceller, cykelskure og institutioner i Ørestad Nord.

Guidet tur til Ørestads skjulte taghaver.

Foredrag om giftfrie haver

I samarbejde med foreningen Planteklubben arrangerede vi den 8. september et foredrag om hvordan man kan passe sin have uden gift. I relation til klimatilpasning er vi interesserede i, at folk ikke sender mere gift ned i undergrunden i takt med at de nedsiver mere regnvand. Der var 20 tilmeldte og aftenen gik godt. Den blev afholdt i Bibliotekshuset

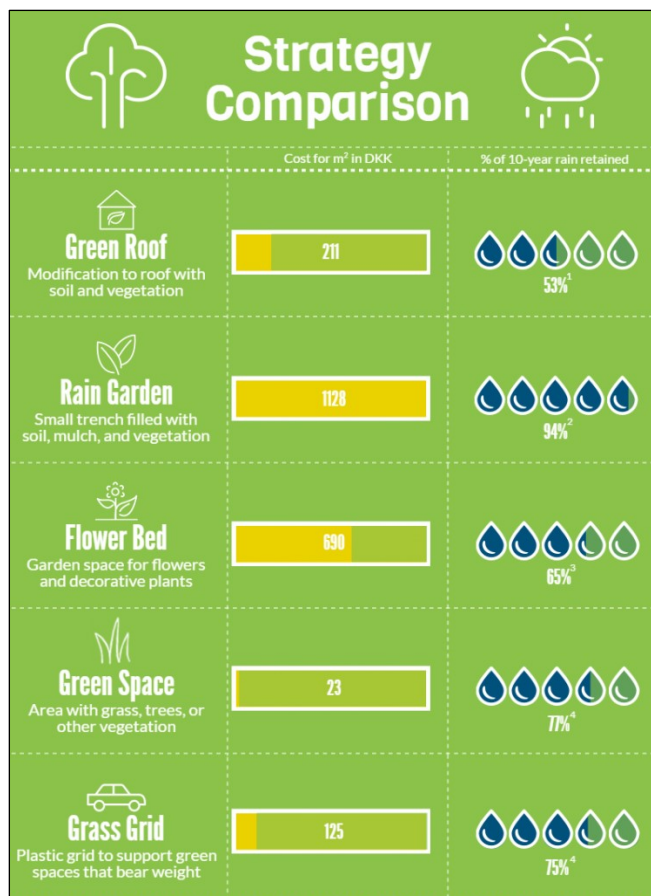
på Rodosvej og vi uddelte infomaterialer fra Danmarks Naturfredningsforening om deres giffri have-kampagne, hvor der også var frø med til grøngødning i haverne.

Workshop om regnhaver

I samarbejde med den frivillige forening Planteklubben havde vi den 5. oktober inviteret Erling Holm, der i 40 år har arbejdet med vand. Han delte ud af sin store viden om, hvordan haven kan indrettes til at bruge regnvandet på en god måde.

I første del fortalte Holm om regnbede og andre løsninger til haven eller gården og i anden del kunne deltagerne få gode råd til indretningen af deres have. Workshoppen foregik i Kvarterhuset. Der var 27 deltagere (30 tilmeldte på forhånd).

Det var et godt arrangement med fint vidensniveau i forhold til at lave sin have om til en regnhave. Det blev efterlyst at lave et arrangement hvor man gik endnu mere i dybden med egnet flora.

Universitetsprojekt om klimatilpasning

Også i 2016 har vi haft besøg af et hold studerende fra Worcester Polytechnic Institute i 6 uger.

De studerende samarbejdede med en lokal boligforening på Islands Brygge om forslag til klimatilpasningsløsninger i deres gårdhave.

Projektet fokuserede på effekten og muligheden i brug af specifikke grønne elementer som grønne tage og højbede som klimatilpasningsredskaber i byens rum og baggårde.

Resultaterne fra projektet vil fremadrettet indgå i Miljøpunkt Amagers arbejde med lokal vejledning om klimatilpasning.

Samarbejde med boligforeninger og grundejerforeninger

Vi har i årets løb holdt fire møder med grundejerforeningen på Engvej som står overfor at skulle klimatilpasse deres private fællesvej. Vores vejledning har i særlig grad gået på mulighederne for medfinansiering fra HOFOR til lokale klimatilpasningsløsninger og proceure for indhentning af tilladelser hos Københavns Kommune.

Derudover har vi holdt en række faglige oplæg og workshops om klimatilpasning som har været relevante for både boligforeninger og grundejerforeninger.

Opfyldelse af målsætninger for Klimatilpasning

Målsætningerne for indsatsen, har været at:

- tilbyde oplæg og løbende vejledning til boligforeninger og grundejerforeninger,
- samarbejde med Københavns Kommune og lokaludvalgene om sparring og formidling ifm. de kommunale klimatilpasningsprojekter,
- og være faglig sekretær for lokaludvalgene, så de er oplyste om udviklingen af klimatilpasningen af København.

Målsætning for Klimatilpasning på Amager er blevet opfyldt.

Vi har været faglig sekretær for lokaludvalgene og holdt dem opdateret om Københavns Kommunes planer og strategi. Vi har deltaget i møder med grundejerforeninger og boligforeninger der arbejder for at skabe klimatilpasning. Og vi har arrangeret oplæg og praktiske workshops om, hvordan man kan indrette sin have, lave grønne tage eller holde gift til haven ude af grundvandet.

Samarbejdet med Worcester Polytechnic Institute har givet os nogle konkrete og effektfulde redskaber til den fremadrettede vejledning af boligforeninger, der ønsker (eller bliver pålagt) at gennemføre klimatilpasning i gårde eller baghaver.

Miljøambassadører

I løbet af 2016 har vi i Miljøambassadørindsatsen arbejdet videre med at sætte fokus på bedre ressourceudnyttelse, herunder forebyggelse af madspild. Desuden har vi undersøgt mulighederne for forankring af indsatsen uden for Miljøpunkt Amager.

Samarbejde med Wefood

2016 var året hvor Danmarks første supermarked med overskudsvarer åbnede. Miljøpunkt Amager og Miljøambassadørerne deltog i åbningsfesten den 22. februar med quiz om ressourcer og madspild.

Derudover har vi været i dialog med Wefood om en række tiltag for at modvirke madspild f.eks. oprettelse af et Spisehus på Amager og Uddannelse af Madspildskonsulenter.

Grønne besøg i Støberigården (Vibo afdeling 113)

Fra den 11. - 30. april 2016 blev der gennemført grønne besøg i Støberigården i samarbejde med Amagerbro Helhedsplan. Fire miljøambassadører og bydelsmødre blev ansat med midler fra Amagerbro Helhedsplan til at formidle miljø og sociale budskaber.

I alt blev 100 beboere blev kontaktet og 18 lejemaal fik hjemmebesøg med tips om energi- og vandbesparelser, bedre affaldssortering og indeklima samt info om social og sundhedstilbud på Amager. Der blev uddelt perlator-sæt, timeglas og 100 folder med miljøtips og social- og sundhedstilbud på Amager. Udover hjemmebesøg blev der holdt 2 gårdarrangementer og sundhedstjek ved Sundhedsformidlerne for at skabe dialog med beboerne.

Streetfood på Musiktorvet fokus på madspild

Under Lørdag på Musiktorvet d. 13. august afholdt Miljøpunkt Amager og Madskolen Jorden Rundt et Streetfood-arrangement på Musiktorvet. Fokus var på madspild, miljø og

fællesskab. Kvickly på Strandlodsvej og Rema 1000 på Øresundsvej donerede overskudsfødevarer som blev omdannet til velsmagende retter.

Derudover kunne besøgende få inspiration hos Miljøambassadørerne og Kompostbudene om hvorledes man kan minimere madspild, samt opstarte kompostering der hvor man bor.

Streetfood på Lørdag på Musiktorvet.

Forankring af Miljøambassadørindsatsen (Amager Øst)

I Miljøpunkt Amager har vi undersøgt muligheder for forankring uden for Miljøpunkt Amager som socialøkonomisk virksomhed, hvor vi kombinerer beskæftigelse med miljøambassadørernes miljøformidlingskompetencer. Vi har i løbet af 2016 udarbejdet to projektbeskrivelser, som skulle medvirke til at forankre Miljøambassadørerne uden for Miljøpunkt Amager:

- *Spisehus på Amager*
Projektet skulle skabe grundlag for at etablere et lokalt madspildsspisehus, der gjorde brug af overskudsfødevarer fra den lokale detailhandel. Samtidig skulle spisehuset have fokus på ansættelse af miljøambassadørerne samt sociale udsatte, der gennem spisehuset kunne få en praktisk uddannelse, der på sigt kunne give adgang til varig ansættelse.

Projektet blev udviklet i samarbejde med Wefood, Madskolen Jordan Rundt, Partnerskabet og Amagerbro Helhedsplan.

- *Uddannelse af Madspildskonsulenter*

Med projektet ville vi udvikle et uddannelsesforløb for madspilds-konsulenter, der lokalt skulle understøtte bedre udnyttelse af madvarer hos detailhandel, professionelle køkkener og forbrugere, samt sikre anvendelsen af overskudsmadvarer fra detailhandel og professionelle køkkener. Med projektet ville vi skabe et uddannelsesforløb med fokus på praktisk læring om madspild og ressourceoptimering i fødevarerhverv. Perspektivet var at uddanne madspildskonsulenter, der gennem uddannelsesforløbet skulle klædes på til at løfte professionelle opgaver, der kunne modvirke madspild i alle led af fødevarekæden

Det lykkedes desværre ikke at finde økonomisk opbakning til realisering af de to projekter. Erfaringerne og ideer fra de to projekter indgår fremadrettet i Miljøpunkt Amagers arbejde med sociale økonomiske virksomheder og bekæmpelse af madspild.

Miljøambassadørworkshop om madspild

I løbet af 2016 gennemførte vi i regi af Miljøambassadørerne to workshopsforløb om bekæmpelse af madspild.

De to forløb bestod af 2 kursusgange for 18 deltagere i foreningen Multikulturel Kvindeklub og 3 kursusgange for 16 deltagere i Syværkstedet i Hessensgade under Amagerbro Helhedsplan.

Begge workshopforløb blev afholdt i november/december.

Deltagerne i de to workshopforløb blev bl.a. undervist i datomærkninger, opbevaring af råvarer og madrester, og de fik inspiration til at udnytte råvarerne mere optimalt.

Undervisningen var en blanding af oplæg og praktisk workshop i køkkenet. Sidstnævnte var en vigtig del af undervisningen for at bevidstgøre om madspild i forbindelse med tilberedning af mad, hvor der ofte sker et stort spild i de private husholdninger.

Fødevarer til begge madspildsworkshop blev doneret af Kvickly på Strandlodsvej.

Juledag i Kvarterhuset - uddannelse af jule-miljøhelte

Under Juledag i Kvarterhuset (26. november) deltog vi med en uddannelse af jule-miljøhelte. De deltagende børn skulle gennem forskellige jule-spørgsmål, teste deres viden om, hvordan man kan få en mere miljøvenlig jul.

Der var sjove aktiviteter med fokus på gavepapir, legetøj og affald, og en lille præmie til deltagerne. Eventen blev afholdt i samarbejde med Kompostbudene, som havde sponsoreret levende kompostorm til børnenes store fornøjelse. Der var ca. 20 deltagere i alderen 3-12 år.

Formålet med uddannelse af jule-miljøhelte var bl.a. at afprøve undervisningsmetoder til en større uddannelse af "Små miljøambassadører".

Opfyldelse af målsætninger for Miljøambassadørerne

Målsætningerne for indsatsen, har været at:

- gennemføre undervisningsforløb om ressourcer og madspild
- tidligere uddannede miljøambassadører deltager i 5 offentlige arrangementer
- samarbejde med mindst to boligforeninger om afholdelse af mindst 2 miljø- og resourcearrangementer.
- gennemføre undervisningsforløb for unge
- der i Amager Øst udarbejdes strategi for forankring af indsatsen uden for Miljøpunkt Amager.

Vi har opnået de målsætninger vi havde udarbejdet for indsatsen.

De tidligere uddannede miljøambassadører gennemførte grønne besøg i en af VIBOs boligafdelinger, Støberigården og formidlede miljø og sociale budskaber. Derudover deltog Miljøambassadørerne også i forskellige arrangementer, hvor de formidlede deres viden om ressourcer og madspild.

Vi afholdt Streetfood på Musiktorvet med fokus på madspild og kompostering. I forbindelse med Juledag i Kvarterhuset uddannede vi små jule-miljøhelte i ressourceforbrug.

I samarbejde med Syværkstedet i Hessensgade og den frivillige forening Multikulturel Kvindeklub gennemførte vi to workshops-forløb á hhv. 3 kursusgange og 2 kursusgange om madspild med oplæg og madlavning med overskudsvarer i Kvickly på Strandlodsvej.

Vi har undersøgt muligheder for forankring af indsatsen uden for miljøpunktet gennem en intensiv fundraisingproces. Særligt har fokus været på madspild og miljøformidling. Det er endnu ikke lykkedes at finde en model, der kan sikre Miljøambassadørindsatsens overlevelse uden for Miljøpunkt Amager.

Transportnetværk Amager (kun Amager Vest)

Miljøpunkt Amager har over de sidste par år udviklet og drevet et virksomhedsnetværk med fokus på Mobility Management, som har fokus på frivillige transportløsninger i virksomhederne. Indsatsen bygger på et ønske om at arbejde aktivt med virksomhedernes trafikmønstre for på den måde at skabe ændringer inden for et ellers svært påvirkeligt område, der har stor betydning for trafikudviklingen og luftforureningen i Amager Vest.

Transportnetværk Amager er også begyndt at orientere sig mod bredere miljø- og klimaspørgsmål i forhold til at skabe bæredygtige virksomheder. Transportnetværket består af repræsentanter fra 15 større virksomheder i Ørestad og på Islands Brygge. I 2016 er der blevet afholdt:

- Netværksmøde den 12. januar hos Metro om medarbejdernes adgang til kollektiv transport.
- Netværksmøde den 11. maj hos HK Hovedstaden om el-køretøjer til erhvervskørsel.
- Netværksmøde den 10. januar 2017 (flyttet fra december 2016) hos Steen & Strøm om Cirkulær Økonomi og affaldshåndtering i virksomheden.

Aktivitetsniveauet på og tilslutning til de enkelte netværksmøder været meget svingende og det tydeligt at emner der behandler de "brændende platforme" i virksomheder skaber de største tilslutning. Det er svært at trække virksomhederne til netværksmøder som har alene har til formål at "inspirere" til nye løsninger.

Virksomhederne ønsker at fortsætte netværket, da de er glade for at have kendskab til hinanden og gensidig inspiration er vigtig for dem. Virksomhederne vil gerne arbejde for, at netværket kan udvides til at omfatte flere virksomheder end i dag

Opfyldelse af målsætninger for Transportnetværk Amager

Målsætningerne for indsatsen, har været at sikre netværkets fortsatte udvikling og afholdelse af faglige netværksmøder. Dette er opnået til fulde i og med at Transportnetværk Amager fortsat engagerer de deltagende virksomheder i miljøspørgsmål, herunder i særlig grad spørgsmål i relation til mobilitet og transport i virksomhederne og blandt deres medarbejdere.

Andre aktiviteter

Den Ny Amagermad

Hvordan ser en lokal bæredygtig ret ud? Det spørgsmål havde FN-forbundet stillet Miljøpunkt Amager i anledningen af vedtagelsen af FN's nye 17 bæredygtigheds mål.

For at få svar på spørgsmålet, inviterede Miljøpunkt Amager og lokaludvalgene på Amager lokale borgere og køkkener til at komme med deres bud på den Ny Amagermad. En Ny Amagermad der skulle tage udgangspunkt i, men også udfordrer den oprindelige Amagermad. I invitationen blev der lagt vægt på, at den Ny Amagermad gerne skulle rumme noget grønt, lokalt, globalt, sundt, tværkulturelt og socialt. Tanken var at få lavet en spiselige udgave af FN's nye bæredygtigheds mål.

Og bud kom der. Fra Amager Fælled Skole, Naturcenter Amager, Sundby Sejl, Ingolfs Kaffebær og Øens Spisested. Gode, solide, sjove og ikke mindst velsmagende bud på den Ny Amagermad.

Lørdag den 10. september på Musiktorvet blev den Ny Amagermad fundet. Med kyndig beslutsomhed blev den Ny Amagermad udpeget af et kompetent dommerpanel, bestående af Ole Pedersen (Formand for Amager Øst Lokaludvalg, Mette-Sophie Lasse (Miljøambassadør og Blogger på Fjerdetilvenstre.dk) og Dorthe Munch (FN-forbundet).

En af personerne bag vindermaden, Yngve, der blev vundet af Øens Spisested, beskriver den Ny Amager således: "Den nye amagermad (består af tre dele) og indeholder hele verden og alligevel kan den koges ned til amager. Den er lavet i samarbejde med Piccolo Mondo på Holmbladsgade. Den nye amagermad har væsentlig mere struktur og fylde end den ældre amagermad.

Den første mad er lavet over den klassiske arbejdermasse, som indeholder rugbrød, franskbrød, og fedtegrever samt svinefedt. Det gav arbejderne et langt og nærende måltid over hele dagen. Det har vi bygget videre på med en ny kombination over med brioche brød, ølbraiseret svinekæber, svampecreme, ristet rugbrød, sennep syltet kål, fedtegrever, rødebede syltet perleløg, nedkogt svinefond og blomster fra holmbladsgade.

Amager har altid været hård industri, og i 70'erne kom indvandrene til at arbejde i danske industri. Derfor er **den anden mad** en multi-kulti amagermad, som består af fladbrød fra piccolomondo, svineskank, rosemarin og timian samt dag gammelt rugbrød, hakket asier og gulerød, røget chili, vild peberrod og sød sennep.

Den tredje mad er til den søde tand - klassisk rugbrød, surdejsbrød, hindbærsyltetøj lavet af hindbær fra kongelundsskoven, honning fra amager, ROM syltede bær fra Kløvermarken og citron vebena”

Velbekomme Amager!

Udlån fra Miljøpunkt Amager

Også i 2016 været muligt at låne forskellige redskaber i Miljøpunkt Amager, som er en hjælpende hånd til at komme godt i gang med denne grønne omstilling i hverdagen. Fra Miljøpunkt Amagers kontor i Kvarterhuset på Jemtelandsgade er det muligt at låne:

- Ladcykler
- Mostpresse
- Energisparertaske
- Frugtplukkere

Der er stor efterspørgsel på især ladcyklerne og mostpressen. I løbet af 2016 har der således været 152 udlån af ladcyklerne. Faktisk er efterspørgslen på lån af ladcyklerne så stor, at vi ofte må afslog henvendelser og henvise til bl.a. cykelbiblioteket i Bicycle Innovation Lab på Prags Boulevard.

Organisation

Bestyrelsen for Fonden Agenda 21 Center Sundbyøster

Lasse Rossen, formand (Agendaforeningen)
Eva Damgaard, næstformand (Agendaforeningen)
Jes König (Amager Erhvervsråd)
Randi Sørensen (Københavns Kommune)
Martin Einfeldt (Sundby Lokalråd)

Ansatte i Miljøpunkt Amager

Claus Knudsen, Centerleder
Hodan Osman, Projektleder
Lise Nygaard Arre, Projektleder
Maja F. Guldager, Projektleder (tiltrådt 1. november)
Lotte Angelica Kristensen, Studentermedhjælp
Joe Daniel Collins, Cykelkonsulent (tiltrådt 1. november)

Hjemmeside

Miljøpunkt Amager: www.miljopunkt-amager.dk

Adresse

Miljøpunkt Amager
Jemtelandsgade 3, 4. sal
2300 København S.
Telefon 82 32 58 10
Fax 82 32 55 30
Cvr.-nr. 27 29 02 26
post@miljopunkt-amager.dk